

Til § 3.

I § 3 stilles der, udover det i betænkningen foreslåede, forslag om, at en juridisk uddannet fuldmægtig i landsdommerens forfald skal kunne udøve dennes funktioner. Man har anset det for rigtigst ved en særlig lovbestemmelse at åbne en sådan mulighed, der dels vil kunne være af betydning under landsdommerens permission, men også, såfremt antallet af retssager stiger væsentligt, vil kunne vise sig nødvendig til aflastning af landsdommeren, ikke mindst under dennes rejser til fjernere liggende retskredse.

Til § 5.

Under den efter forelæggelsen for landsrådene foretagne gennemgang af lovudkastet er statsministeriet blevet opmærksom på, at der med den inddeling af Vestgrønland i 16 kommuner, som vil blive gennemført i løbet af 1951, vil kunne fremkomme kommuner af så ringe omfang, at det vil kunne virke upraktisk og unødigt fordyrende, hvis man er bundet til for hver kommune at etablere en retskreds med særlige retslokaler og kontorhold.

Det er ikke tanken med stk. 2 at åbne adgang til fuldstændig at løsrive retskredsinddelingen fra kommuneinddelingen, men alene at muliggøre lempelser i enkeltstående tilfælde, hvor det under etableringen af den nye retsordning måtte vise sig hensigtsmæssigt.

Såfremt der således træffes bestemmelse om sammenlægning af to eller flere kommuner til een retskreds, må der i den kongelige anordning træffes nærmere bestemmelse om, hvorledes udpegelsen af domsmænd skal finde sted.

Til § 6.

Med hensyn til valg af domsmænd henvises til bemærkningerne til § 2.

Til § 8.

Med hensyn til valgrets- og valgbarhedsbetingelser henvises til lov nr. 271 af 27. maj 1950 om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v. §§ 3 og 4.

Til § 9.

Det må anses for nødvendigt, at der i lighed med reglerne i den danske retsplejelovs § 49 og følgende åbnes mulighed for at skride ind overfor en dommer, der misbruger sin stilling eller iøvrigt tilsidesætter de ham påhvilende pligter.

I lighed med den danske retsplejelov henlægges afgørelsen af sådanne sager til overordnede judicielle myndigheder, nemlig for kredsdommeres og domsmænds vedkom-

mende til landsdommeren, for landsdommerens vedkommende til præsidenten for højesteret eller den særlige klageret.

Såfremt landsdommeren agter at fratage en kredsdommer eller domsmand beskikkelsen, skal han efter forslaget forinden forhandle med landshøvdingen. Man har herved haft for øje, at en ukontrolleret adgang for landsdommeren til så indgribende en foranstaltning overfor en underordnet instans kan give anledning til kritik.

§§ 10—11

indeholder de nærmere bestemmelser om dommeres inhabilitet.

I § 10 omhandles de omstændigheder, der udelukker en dommer fra at medvirke ved en sags behandling, medens § 11 giver den samlede ret adgang til i andre tilfælde, hvor vedkommende dommers upartiskhed ville kunne drages i tvivl, at bestemme, at han skal vige sit sæde.

Redaktionsudvalget havde i det for landsrådet forelagte forslag alternativt foreslået følgende formuleringer af disse bestemmelser:

I. § 10.

Ingen må handle som dommer i en sag, når han

- 1) selv er part i sagen eller er interesseret i dens udfald eller, hvis det er en kriminel sag, er forurettet ved forbrydelsen;
- 2) er beslægtet eller besvogret med nogen af parterne (derunder sigtede i en kriminel sag) i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn eller er en af parternes eller sigtedes ægtefælle eller værge;
- 3) er gift med eller beslægtet eller besvogret i op- eller nedstigende linie eller beslægtet i sidelinien så nær som søskende med den forurettede i en kriminel sag, med anklageren, med den for sigtede beskikkede bisidder eller en af parternes procesfuldmægtige;
- 4) har aflagt vidnesbyrd i sagen eller i en kriminel sag har handlet som anklager eller bisidder;
- 5) har handlet i sagen i den underordnede instans som dommer.

§ 11.

Spørgsmålet om, hvorvidt der iøvrigt foreligger sådanne omstændigheder, der er egnede til at vække tvivl om nogen af dommernes upartiskhed, at han bør vige sit sæde, afgøres af den samlede ret.

Spørgsmålet kan rejses såvel af parterne som af en af dommerne.